Kesäkuu 2026

Sisä-Suomen yhteistyöalueen tutkimus-, koulutus-, kehittämis-, innovaatio- ja osaamisen toiminnan (TKKIO) yhteistyön strateginen ohjelma kaudelle 2026–2028

1 Sisällysluettelo

1 Sisällysluettelo 2

2 Yhteenveto 3

3 Taustaa, nykytila ja toimintaympäristö 9

4 Strategiset tavoitteet 9

4.1 Tutkimus 11

4.2 Kehittäminen 12

4.3 Innovaatiot 13

4.4 Osaaminen 14

4.5 Koulutus 16

5 TKKIO-toiminnan rakenne, toteutus ja seuranta 18

2 Yhteenveto

Hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksessa on sovittava koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio- ja osaamistoiminnan (TKKIO) toteuttamisesta yhteistyöalueella[1]. Sopimuksen tavoitteena on varmistaa, että TKKIO-toiminta tukee sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistä, tuottaa vaikuttavia ratkaisuja palvelujärjestelmään ja edistää kansallisten tavoitteiden toteutumista. STM suosittaa, että yhteistyöalueella on laadittava yhteinen strategia, joka ohjaa koko alueen TKKIO-toimintaa kansallisten tavoitteiden suuntaisesti; koordinoinnista vastaa yliopistollista sairaalaa ylläpitävä hyvinvointialue[2]..

Sisä-Suomen yhteistyöalueen (YTA-alue) tutkimus-, koulutus-, kehittämis-, innovaatio- ja osaamisen toiminnan (TKKIO) yhteistyön strateginen ohjelma kaudelle 2026–2028 kattaa kaikki hyvinvointialueisiin kuuluvat sektorit terveydenhuollosta sosiaalipalveluihin ja pelastustoimeen, sekä hyvinvointialueiden hallintoon ja tukipalveluihin. Ohjelman toimeenpanosta vastaavat TKKIO-toimijat ovat Pirkanmaan, Kanta-Hämeen ja Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueet, niiden tutkimuspalvelut ja kehittämisyksiköt sekä sosiaalialan osaamiskeskus. Lisäksi yhteistyötä tehdään Tampereen yliopiston, alueiden ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten kanssa sekä alueen kuntien, elinkeinoelämän, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa.

Sisä-Suomen yhteistyöalueen hyvinvointialueiden omat strategiat ohjaavat alueiden TKKIO-toimintaa. Alueilla voi olla sidosryhmiensä kanssa laadittuna myös muita yhteisiä strategioita. YTA-tason TKKIO-yhteistyön strateginen ohjelma ohjaa koko Sisä-Suomen YTA:n TKKIO-toimintaa kansallisten tavoitteiden mukaisesti. Ohjelmassa korostuvat yhteistyön rakenteiden ja toimintamallien kehittäminen, resurssien jakaminen ja yhteiset käytännöt.

Strategisen ohjelman laatimistyön perustana ovat olleet edellä mainitun YTA-sopimusten soveltamisohjeen lisäksi hyvinvointialueiden tehtäviä koskevat valtakunnalliset tavoitteet vuosille 2025–2029[3], sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen syksyllä 2023 julkaisema asiantuntija-arvio sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä yhteistyöalueilla[4]. Lisäksi työssä on huomioitu Tays Kehitysyhtiö Oy:n Toimintakertomus 2020–2023 sekä suositukset yhteistyön jatkamisesta hyvinvointialueiden kesken. Myös Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen 7.11.2024 järjestämän Sisä-Suomen YTA-alueen TKKIO-toiminnan työpajan anti, sekä alueella NHG:n avulla vuodenvaihteessa 2024–2025 järjestetyt YTA-tasoiset työpajat TKKIO-toiminnan eri osa-alueilta on hyödynnetty työssä. Strategisen ohjelman laatimiseen on osallistunut laaja joukko kunkin hyvinvointialueen asiantuntijoita ja muita edustajia.

Strateginen ohjelma päivitetään valtuustokausittain vastaamaan yhteistyön etenemistä, sekä kansallisia, alueellisia ja hyvinvointialuekohtaisia ajantasaisia strategisia TKKIO-linjauksia ja -tavoitteita. Ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet huomioidaan varsinaisen YTA-sopimuksen TKKIO-osion laatimisessa.

---

[1] Valtioneuvoston asetus hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta | 309/2023 | Lainsäädäntö | Finlex

[2] YTA-sopimisen soveltamisohje 2025, ohjausasiakirja https://valtioneuvosto.fi/documents/1271139/150123656/18.6.2025+YTA_sopimisen+soveltamisohje.pdf/92defd24-6b02-3dc9-d3c0-f8ed6a2520a1/18.6.2025+YTA_sopimisen+soveltamisohje.pdf?t=1750314250782

[3] Valtioneuvoston päätös VM/2025/75. https://vm.fi/paatos?decisionId=3953

[4] PÄÄTÖSTEN TUEKSI 45/2023 http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-203-7

Yhteenveto ohjelman tavoitteista, toimenpiteistä ja mittareista on alla olevassa taulukossa. Jäljempänä tekstissä ohjelma kuvataan tarkemmin osa-alueittain.

Tutkimus		
Tavoite	**Neljä keskeisintä toimenpidettä**	**Mittarit**
• Yhteistyöalueella tehdään alueiden strategisia tavoitteita tukevaa tutkimusta yliopistollisessa sairaalassa ja alueiden keskussairaaloissa, kaikkien hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollossa, pelastustoimessa sekä muilla alueiden palveluiden järjestämiseen liittyvillä aloilla. **• YTAn hyvinvointialueet tekevät yhteistyötä tutkimusrahoituksen saamiseksi** **• Tutkimustoiminnan resursseja hyödynnetään ja jaetaan yhteistyöalueella läpinäkyvästi ja yhteisesti** **• Yhteistyöalueella tehtävän tutkimustyön tulokset saadaan tehokkaasti alueen koko palvelujärjestelmän käyttöön**	• Luodaan ja jaetaan hyviä käytäntöjä tutkimustoiminnan vahvistamiseksi alueilla • Luodaan käytäntöjä tutkimustoiminnan resurssien yhteiseksi hyödyntämiseksi • Luodaan käytäntöjä, joilla tutkimustyön tuloksia otetaan käyttöön yhteistyöalueella • Kerätään vuosittain YTA-tasoisesti tietoa tutkimustoiminnan volyymistä alueella	• Julkaisujen määrä yhteensä, vertaisarvioidut ja muut julkaisut, lkm • Julkaisujen laatu julkaisujen JUFO pisteiden mukaan • Vertaisarvioitujen rahoitushakemusten jättöjen määrä ja läpimeno-% • Tutkimuksen tuloksena käyttöönotettujen uusien ratkaisujen määrä ja niiden vaikuttavuus

Kehittäminen		
Tavoite	**Neljä keskeisintä toimenpidettä**	**Mittarit**
• Yhteistyöalueella toteutetaan yhteisiä alueiden strategioihin perustuvia kehittämishankkeita, näyttöön perustuen ja kehittämisen ja implementoinnin malleja hyödyntäen **• Yhteistyöalueen toimijoilla on selkeä yhteinen kuva siitä, mitä kehittämistoimintaa ja -osaamista alueella on** **• Yhteistyöalueella tehtävän kehittämistyön tulokset saadaan tehokkaasti alueen koko palvelujärjestelmän käyttöön** **• Kehittämistoiminnan vaikutuksia ja vaikuttavuutta yhteistyöalueella arvioidaan säännöllisesti**	• Rakennetaan ja ylläpidetään esittelyä yhteistyölle oleellisista meneillään olevista ja tehdyistä kehittämisprojekteista tuotoksineen • Luodaan YTA-tasoinen kehittämisen toiminnan malli yhteisten kehittämiskohteiden tunnistamisesta hankerahoituksen etsimiseen ja hankkeiden toteuttamiseen • Luodaan ja kuvataan käytäntöjä, joilla kerätään hyviä käytäntöjä toimintamalleihin jalkautettavaksi ja joilla kehittämistyön tuloksia otetaan käyttöön alueilla • Luodaan ja toteutetaan suunnitelma kehittämistoiminnan vaikutusten arvioimiseksi	• YTA:n yhteisten kehittämishankkeiden määrä • Kehittämishankkeiden tulosten käyttöönotto alueilla ja niiden vaikuttavuuden arviointi ja seuranta • Käytetty kehittämisrahoitus palvelualoittain, € ja %-osuus kokonaisrahoituksesta

Osaaminen		
Tavoite	**Neljä keskeisintä toimenpidettä**	**Mittarit**
• YTA:n hyvinvointialueilla työskentelee riittävä määrä osaavaa, ammattitaitoista henkilökuntaa kaikissa ammattiryhmissä **• YTA:n hyvinvointialueiden urapolkumallit tukevat työntekijöiden liikkuvuutta YTA:lla** **• YTA:lla on käytössä tarkoituksenmukaiset osaamisen jakamisen mallit**	• YTA:n hyvinvointialueet keräävät vuosittain vertailukelpoisen tiedon henkilöstöstään (ml. erityisalojen henkilöstön) osana henkilöstökertomusprosessia. • YTA:lla tällä hetkellä käytössä olevat osaamisen jakamisen mallit kartoitetaan ja niiden vaikuttavuus arvioidaan. • Hyvinvointialueet jakavat keskenään toimintamalleja osaamisen kehittämisestä työelämäkaaren eri vaiheissa • Hyvinvointialueiden osaamisen kehittämisen yksiköt selvittävät yhdessä mitä henkilöstön koulutuksia kannattaa järjestää YTA-tasoisena ja sopivat käytännön toteuttamisesta.	• Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus YTA:n hyvinvointialueilla • Henkilöstön kokema osaamisen riittävyys (henkilöstökyselyissä) • Osaamisen jakamisen aktiviteettien määrä ja osallistujien määrä • Asiakastyytyväisyyden ja potilasturvallisuuden kokemus (NPS-kyselystä) • Yhteisesti järjestettyjen koulutusten määrä

Koulutus		
Tavoite	**Neljä keskeisintä toimenpidettä**	**Mittarit**
• Koulutusyhteistyön mahdollisuudet YTA-alueen oppilaitosten kanssa on hyödynnetty täysipainoisesti **• Yhteistyöalueella toteutetaan moniammatillista koulutusyhteistyötä** **• Opiskelijoiden harjoittelu yhteistyöalueella on laadukkaasti toteutettua** **• Erikoislääkärien ja hammaslääkärien koulutus ja osaamisen kehittäminen yhteistyöalueella on suunnitelmallista ja koulutuksen laatua arvioidaan säännöllisesti** **• Pienten henkilöstömäärien erityisalojen koulutuksen ja osaamisen kehittäminen yhteistyöalueella on suunnitelmallista ja koulutuksen laatua arvioidaan säännöllisesti**	• Lisätään ja ylläpidetään koulutushenkilöstön osaamista järjestämällä yhteistä pedagogista ja ohjaajakoulutusta YTA-tasolla • Arvioidaan säännöllisesti opiskelijoiden ohjausta harjoittelun ja koulutuksen laadun varmistamiseksi, ja kehitetään oppimisympäristöjä palautteen pohjalta. • Tunnistetaan YTA-tasolla vuositason osaamistarvearviointien yhteydessä yhteiset koulutustarpeet • Jaetaan YTA:n hyvinvointialueiden kesken skaalautuvia koulutuksia (mm. verkkokoulutuksia)	• Koulutusyhteistyön määrä YTA:lla hyvinvointialueiden ja oppilaitosten välillä • Pedagogiseen koulutukseen osallistuneen henkilöstön määrä • Harjoittelupaikkojen määrä • Opiskelijoiden antama palaute ohjauksesta ja oppimisympäristöstä

Innovaatiot		
Tavoite	**Neljä keskeisintä toimenpidettä**	**Mittarit**
• YTA:n hyvinvointialueiden ja yritysten välillä on aktiivista ja ketterää TKKIO-yhteistyötä, joka tähtää asukkaiden hyvinvoinnin parantamiseen, palvelutuotannon tehostamiseen ja ammattilaisten työn vahvistamiseen **• Hyvinvointialueilta nousevat ideat, sekä tutkimus- ja kehitystoiminnan tuotokset voidaan jalostaa hyvinvointialueiden käyttöön tuote- tai palveluinnovaatioiksi yhteisesti tuetulla prosessilla** **• Alueen innovaatiotoiminta kytkeytyy kansalliseen ohjaukseen, tutkimukseen ja korkeakoulujen asiantuntijuuteen, ja asiantuntijat osallistuvat kansallisiin ja kansainvälisiin verkostoihin**	• Kuvataan yhteistyöalueen toimijoiden käyttöön selkeä innovaatio-/yritysyhteistyöpolku, innovaatiopalvelut ja hyvinvointialueiden ja muiden toimijoiden roolit polulla • Tunnistetaan yritysyhteistyöpolulta kohdat, joissa toiminta olisi resurssiviisasta toteuttaa YTA-tasoisena ja laaditaan suunnitelma yhteisten prosessien kehittämiseksi • Arvioidaan kehittämistarpeiden ja -ideoiden soveltuvuutta uusiksi YTA-tasolla jalostettaviksi innovaatioiksi • Arvioidaan innovaatiotoiminnan vaikuttavuutta	• Yhteistyöalueen innovaatio-/yritysyhteistyöpolun kuvaus • Vuosittainen yritysyhteistyöhankkeiden ja -tilaisuuksien (kokeilut, pilotit, toimeksiantoprojektit, yhteiskehittäminen, hackathonit, koulutukset) määrä yhteistyöalueella • Yritysyhteistyötä sisältävät tutkimus- ja kehittämishankkeet lkm

3 Taustaa, nykytila ja toimintaympäristö

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen selvityksessä[3] syksyllä 2023 todettiin, että Sisä-Suomen YTA:n TKKI-toimintaa koordinoivat rakenteet ja toimintamallit ovat vahvimmat terveystieteellisessä tutkimuksessa. Yhteistyöalueella toimii lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta, sekä yliopistotasoisen terveyden tutkimuksen tutkimustoimikunta, joka jakaa vuosittain valtion tutkimusrahoitusta (VTR) yliopistotasoiseen terveyden tutkimukseen yhteistyöalueella. Tutkimusyhteistyön keskeisiä elementtejä ovat myös biopankkitoiminta ja Sisä-Suomen syöpäkeskus. Hyvinvointialueiden tehtävänä on terveydenhuoltolain mukaan antaa asiantuntemusta ja sovittaa yhteen alueellaan perusterveydenhuollossa, kuten terveyskeskuksissa, tehtävää tutkimusta. Tutkivat terveyskeskukset (Tutka) on Sisä-Suomen yhteistyöalueen terveyskeskusten verkosto, jonka tavoitteena on edistää perusterveydenhuollon tutkimusta. Alueella toimii myös Pirkanmaan hyvinvointialueen koordinoima YTA-laajuinen peruspalveluiden tutkimuksen verkosto, joka kokoontuu säännöllisesti.

Hoitotyön laatua ja vaikuttavuutta yhteistyöalueella on kehitetty monipuolisella tutkimus- ja kehittämisyhteistyöllä. Toiminnan tueksi on laadittu Sisä-Suomen yhteistyöalueen hoitotieteellinen toimintaohjelma vuosille 2024–2027[5].

Koulutuksen ja osaamisen yhteistyötä tehdään peruskoulutuksen, erikoistumiskoulutuksen ja täydennyskoulutuksen aloilla. Yhteisinä koulutuspaikkoina alueella toimivat esimerkiksi Pirkanmaan hyvinvointialueen Pirha-akatemian yhteydessä toimivat Kirurgian koulutuskeskus ja Taitokeskus.

Yhteistyöalueella toimii Sisä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, joka keskittyy sosiaalialan tutkimusperustaisuuden vahvistamiseen toteuttaen sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta annettua lakia.

Hyvinvointialueiden aloittamisen jälkeen Sisä-Suomen YTA:lla on toiminut YTA TKI-alatyöryhmä Pirkanmaan hyvinvointialueen vetovastuulla.

4 Strategiset tavoitteet

Valtioneuvoston päättämät valtakunnalliset tavoitteet hyvinvointialueiden tehtäville ohjaavat osaltaan hyvinvointialueiden TKKIO-toimintaa[6]. Hyvinvointialueiden TKKIO-toiminnan tavoitteena on vahvistaa väestön hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta kehittämällä

---

[5] https://www.pirha.fi/ammattilaiselle/tutkimus/tutkimus-ja-opinnaytetyoluvat/yliopistotasoiset-opinnaytetyot-ja-tutkimukset/sisa-suomen-yhteistyoalueen-hoitotieteellinen-toimintaohjelma

[6] Valtioneuvoston päätös VM/2025/75 https://vm.fi/paatos?decisionId=3953

yhdenvertaisia, vaikuttavia ja kustannustehokkaita sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluja. Toiminta tukee osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön saatavuutta, edistää tiedolla johtamista ja hyödyntää tutkimus- ja kehittämistietoa päätöksenteossa. Lisäksi se rakentaa toimivaa ja määrämuotoista yhteistyötä kuntien, korkeakoulujen, oppilaitosten, tutkimuslaitosten, sosiaalialan osaamiskeskusten, palveluntuottajien, järjestöjen ja yritysten kanssa ja varmistaa, että palvelujärjestelmä kehittyy kestävästi ja asiakaslähtöisesti. TKKIO-toiminnan avulla pelastustoimi kykenee nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä ennakoimaan ja tuottamaan tutkimustietoa sekä reagoimaan ajankohtaisiin tarpeisiin. Sosiaali- ja terveydenhuollossa erityisesti palvelujärjestelmään ja perustason palveluihin liittyvän tutkimuksen ja kehittämisen vahvistaminen tukee palvelujen yhteensovittamista, vaikuttavuutta, monialaisuutta sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta.

TKKIO-toiminnan ja sen tulosten juurrutuksen sekä levittämisen tulee olla pysyvä ja vakaa osa yhteistyöalueiden tasolla koordinoitua ekosysteemistä toimintaa, jolla on myös merkittävä kansallinen TKKIO-poliittinen ja elinkeinopoliittinen rooli. Toiminnassa, ohjauksessa ja johtamisessa tulee painottaa vaikuttavuusperustaisuutta ja ottaa huomioon tietoturvallisuus. Hyvinvointi- ja yhteistyöalueiden TKKIO-toiminnan kehittämistarpeet ja -ehdotukset loppuraportin[7] kehittämistoimenpide-ehdotuksena on, että hyvinvointialuetasolla kohdennetaan vähintään 1,2 % hyvinvointialueiden omasta rahoituksesta TKKIO-toimintaan.

Tavoitteisiin pääsemiseksi YTA-tasolla on keskeistä luoda hyvinvointialueiden erilaiset lähtökohdat huomioivat yhteistyörakenteet, jotka mahdollistavat kustannustehokkaan ja vaikuttavan TKKIO-yhteistyön ja toimintatavat. Sosiaalialan osaamiskeskuksen vahva integroituminen osaksi YTA:n TKKIO-toimintaa tulee varmistaa. Myös tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden kanssa tehtävää yhteistyötä varten tulee lisätä ja määritellä yhteistyörakenteita YTA-tasolla. Sisä-Suomen YTA-alueen TKKIO-toiminnan koordinoinnin rakenne on esitelty luvussa 5.

Sisä-Suomen YTA:n hyvinvointialueiden strategioista johdetut tavoitteet

Sisä-Suomen YTA:n TKKIO-toiminnan yhteisiä painopisteitä ja kehittämiskohteita tunnistetaan alueiden omista strategioista. Kanta-Hämeen strategian painopisteet kaudelle 2026–2028 ovat asiakkuus keskiössä, kestävä uudistaminen, strategisten kumppanuuksien kehittäminen ja ennaltaehkäisyssä onnistuminen. Pirkanmaalla strategian kärjet ovat: tärkeintä ihminen, vaikuttavat palvelut, hyvinvoivat työntekijät ja toimiva yhteistyö. Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen strategian tavoitteet ovat vastata alueen asukkaiden palvelutarpeisiin monipuolisilla palveluilla, tukea henkilöstön osaamista ja hyvinvointia, kestävän talouden varmistaminen sekä päätöksentekokyvyn ja johtajuuden vahvistaminen.

---

[7]Hyvinvointi- ja yhteistyöalueiden TKKIO-toiminnan kehittämistarpeet ja -ehdotukset: Loppuraportti, STM 2025-09-12 https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-5813-5

4.1 Tutkimus

Tutkimus on toimintaa, joka pyrkii tuottamaan uutta tietoa ja ymmärrystä ilmiöistä, ja kehittämään yleispäteviä teorioita, malleja ja selityksiä. Alueella tehtävän tutkimustoiminnan tarkoituksena on tuottaa tietoa, joka avulla voidaan kehittää hyvinvointialueiden palveluiden laatua, vaikuttavuutta ja kustannusvaikuttavuutta. Hyvinvointialueiden järjestämistehtäviä ja toimintaa koskeva tutkimus vahvistaa päätöksenteon tietopohjaa ja mahdollistaa tiedon järjestelmällisen hyödyntämisen palvelujen kehittämisessä ja uusien toimintamallien käyttöönotossa. Tutkimusta tehdään hyvinvointialueilla sekä tutkijalähtöisesti, että yritysrahoitteisesti, yhdessä alueellisten, kansallisten ja kansainvälisten kumppanien kanssa.

YTA-alueella toimii alueellinen tutkimustoimikunta, joka ohjaa valtiolta tulevaa rahoitusta terveydenhuoltolain nojalla tehtävään yliopistotasoiseen terveyden tutkimukseen[8]. Valtio rahoittaa myös sosiaalihuoltolain nojalla tehtävää yliopistotasoista sosiaalityön tutkimusta[9]. Lisäksi YTA:n hyvinvointialueet hakevat yhdessä ja erikseen tutkimusrahoitusta eri kansallisista ja kansainvälisistä lähteistä.

Tavoitetila

- Yhteistyöalueella tehdään alueiden strategisia tavoitteita tukevaa tutkimusta yliopistollisessa sairaalassa ja alueiden keskussairaaloissa, kaikkien hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollossa, pelastustoimessa sekä muilla alueiden palveluiden järjestämiseen liittyvillä aloilla.
- YTAn hyvinvointialueet tekevät yhteistyötä tutkimusrahoituksen saamiseksi
- Tutkimustoiminnan resursseja hyödynnetään ja jaetaan yhteistyöalueella läpinäkyvästi ja yhteisesti
- Yhteistyöalueella tehtävän tutkimustyön tulokset saadaan tehokkaasti alueen koko palvelujärjestelmän käyttöön

Toimenpiteet

- Luodaan ja jaetaan hyviä käytäntöjä tutkimustoiminnan vahvistamiseksi alueilla
- Luodaan käytäntöjä tutkimustoiminnan resurssien yhteiseksi hyödyntämiseksi
- Luodaan käytäntöjä, joilla tutkimustyön tuloksia otetaan käyttöön yhteistyöalueella
- Rakennetaan ja ylläpidetään alueen tutkimusinfrastruktuurista ja tutkimusryhmistä selvitystä, jonka perusteella luodaan yhteinen kuva siitä, mitä tutkimusta alueella tehdään ja millaisia rakenteita on käytössä

[8] Terveydenhuoltolaki | 1326/2010 | Lainsäädäntö | Finlex
[9] Sosiaalihuoltolaki | 1301/2014 | Lainsäädäntö | Finlex

- Kerätään vuosittain YTA-tasoisesti tietoa tutkimustoiminnan volyymistä alueella

Tavoitteen toteutumisen mittarit

- Julkaisujen määrä yhteensä, vertaisarvioidut ja muut julkaisut, lkm
- Julkaisujen laatu julkaisujen JUFO pisteiden mukaan
- Vertaisarvioitujen julkaisujen määrä tieteenaloittain (terveystieteet/sosiaalitieteet), lkm ja %-osuus kaikista vertaisarvioiduista julkaisuista
- Vertaisarvioitujen rahoitushakemusten jättöjen määrä ja läpimeno-%
- Tutkimuksen tuloksena käyttöönotettujen uusien ratkaisujen määrä ja niiden vaikuttavuus

4.2 Kehittäminen

Kehittäminen on strategialähtöistä ja toiminnan tarpeista nousevaa toimintaa, joka keskittyy konkreettisten ongelmien ratkaisemiseen ja ammattilaisten arjen toiminnan parantamiseen, muutokseen tai edistykseen nykytilanteeseen verrattuna. Kehittämistoiminnalla tuetaan asiakkaille tuotettujen palvelujen uudistamista ja parantamista, sekä organisaation sisäisten toimintaprosessien ja toiminnan organisoinnin muutoksia.

Kehittämistä tulee hyvinvointialueilla kohdentaa erityisesti sellaisiin toimintoihin, joilla on merkitystä talouden tasapainottamiseksi ja palvelujen kustannustehokkaaksi uudistamiseksi pidemmällä aikavälillä. Vaikuttava ja kustannustehokas kehittäminen vaatii tuloksellista johtamista, yhteisiä tietoja ja taitoja, sekä hyvien käytäntöjen tunnistamista ja laadukasta käyttöönottoa kaikilla alueilla. Sisä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen tehtävänä alueella on kehittää ja välittää sosiaalialan osaamista ja asiantuntemusta, sekä kehittää peruspalveluja ja erityisosaamista vaativia erityis- ja asiantuntijapalveluja.

Tavoitetila

- Yhteistyöalueella toteutetaan yhteisiä alueiden strategioihin perustuvia kehittämishankkeita, näyttöön perustuen ja kehittämisen ja implementoinnin malleja hyödyntäen
- Yhteistyöalueen toimijoilla on selkeä yhteinen kuva siitä, mitä kehittämistoimintaa ja -osaamista alueella on
- Yhteistyöalueella tehtävän kehittämistyön tulokset saadaan tehokkaasti alueen koko palvelujärjestelmän käyttöön
- Kehittämistoiminnan vaikutuksia ja vaikuttavuutta yhteistyöalueella arvioidaan säännöllisesti

Toimenpiteet

- Selvitetään YTA-tasoisen yhteisen kehittämistarvepankin toteuttamiskelpoisuus, mikäli tarvepankkiratkaisua ei toteuteta kansallisesti
- Rakennetaan ja ylläpidetään esittelyä yhteistyölle oleellisista meneillään olevista ja tehdyistä kehittämisprojekteista tuotoksineen
- Perustetaan ja ylläpidetään YTA-tason kehittäjäverkostoja tukemaan tiedon ja osaamisen jakamista
- Kehittämisosaamisen varmistamiseksi, vahvistamiseksi ja yhdenmukaistamiseksi luodaan yhteisiä työkaluja ja järjestetään yhteistä koulutusta
- Luodaan YTA-tasoinen kehittämisen toiminnan malli yhteisten kehittämiskohteiden tunnistamisesta hankerahoituksen etsimiseen ja hankkeiden toteuttamiseen
- Luodaan ja kuvataan käytäntöjä, joilla kerätään hyviä käytäntöjä toimintamalleihin jalkautettavaksi ja joilla kehittämistyön tuloksia otetaan käyttöön alueilla
- Luodaan ja toteutetaan suunnitelma kehittämistoiminnan vaikutusten arvioimiseksi

Tavoitteen toteutumisen mittarit

- YTA:n yhteisten kehittämishankkeiden määrä
- Kehittämishankkeiden tulosten käyttöönotto alueilla ja niiden vaikuttavuuden arviointi ja seuranta
- Käytetty kehittämisrahoitus palvelualoittain, € ja %-osuus kokonaisrahoituksesta

4.3 Innovaatiot

Innovaatiolla tarkoitetaan uuden luomista – ei vain olemassa olevan parantamista. Toisaalta se ei ole pelkästään uusi idea, vaan käyttöön otettu uudistus, joka tuottaa mitattavaa hyötyä.

Innovaatiotoiminnan tavoitteena on edistää innovaatiomyönteistä kulttuuria ja osaamiselle suotuisaa ympäristöä, jotta hyvinvointialueiden käyttöön saadaan uudenlaisia tuotteita, palveluja ja prosesseja, jotka vastaavat hyvinvointialueiden tarpeisiin. Innovaatiot voivat parantaa asukkaiden hyvinvointia, tehostaa palvelutuotantoa tai vahvistaa ammattilaisten työtä. Innovaatioilla pyritään myös parantamaan toiminnan laatua, tehokkuutta ja tuottavuutta.

Innovaatiotoiminta voi kattaa koko innovaatioprosessin aina ideoinnista valmiin innovaation kaupallistamiseen tai hyödyntämiseen. Hyvinvointialueiden innovaatiotoiminnan avulla voidaan vahvistaa alueellista ja kansallista yritystoimintaa. Hyvinvointialueiden tarpeista nousevat ideat voivat jalostua yritysyhteistyössä uusiksi tuotteiksi ja palveluiksi, joilla on kaupallista potentiaalia ja mahdollisuus immateriaalioikeudelliseen suojaan.

TKKIO-toiminta on kivijalka ja yhdyspinta koko hyvinvointi- ja terveysalan TKKIO-ekosysteemille tavalla, johon myös innovaatiotoiminta ja yritysyhteistyö voi kiinnittyä.

Tavoitetila

- YTA:n hyvinvointialueiden ja yritysten välillä on aktiivista ja ketterää TKKIO-yhteistyötä, joka tähtää asukkaiden hyvinvoinnin parantamiseen, palvelutuotannon tehostamiseen ja ammattilaisten työn vahvistamiseen
- Hyvinvointialueilta nousevat ideat, sekä tutkimus- ja kehitystoiminnan tuotokset voidaan jalostaa hyvinvointialueiden käyttöön tuote- tai palveluinnovaatioiksi yhteisesti tuetulla prosessilla
- Alueen innovaatiotoiminta kytkeytyy kansalliseen ohjaukseen, tutkimukseen ja korkeakoulujen asiantuntijuuteen, ja asiantuntijat osallistuvat kansallisiin ja kansainvälisiin verkostoihin

Toimenpiteet

- Kuvataan yhteistyöalueen toimijoiden käyttöön selkeä innovaatio-/yritysyhteistyöpolku, innovaatiopalvelut ja hyvinvointialueiden ja muiden toimijoiden roolit polulla
- Tunnistetaan yritysyhteistyöpolulta kohdat, joissa toiminta olisi resurssiviisasta toteuttaa YTA-tasoisena ja laaditaan suunnitelma yhteisten prosessien kehittämiseksi
- Arvioidaan kehittämistarpeiden ja -ideoiden soveltuvuutta uusiksi YTA-tasolla jalostettaviksi innovaatioiksi
- Järjestään YTA-tason hackathon-päiviä innovaatioiden kehittämiseksi ja verkostoitumiseksi
- Vahvistetaan Living Lab -toimintamalleja ja alueellisia innovaatioekosysteemejä
- Vahvistetaan innovaatio-osaamista ja kehitetään koulutuksia innovaatiotoiminnan tueksi
- Arvioidaan innovaatiotoiminnan vaikuttavuutta

Tavoitteen toteutumisen mittarit

- Yhteistyöalueen innovaatio-/yritysyhteistyöpolku kuvattu
- Vuosittainen yritysyhteistyöhankkeiden ja -tilaisuuksien (kokeilut, pilotit, toimeksiantoprojektit, yhteiskehittäminen, hackathonit, koulutukset) määrä yhteistyöalueella
- Yritysyhteistyötä sisältävät tutkimus- ja kehittämishankkeet lkm

4.4 Osaaminen

Osaaminen on yksilön ja työyhteisön kyky soveltaa tietojaan, taitojaan ja näkemyksiään käytännön tilanteissa. Osaaminen kehittyy kokemuksen, oppimisen ja koulutuksen kautta.

Palveluiden yhdenvertainen saatavuus ja laatu edellyttävät riittävää määrää ammatillisesti pätevää henkilöstöä. Useat lait säätävät hyvinvointialueiden velvollisuudesta huolehtia henkilöstön osaamisesta ja mahdollisuuksista sen kehittämiseen. Henkilöstöresurssien ja

osaamisen hyödyntäminen yhteistyöalueella yhtenä kokonaisuutena vaatii yhtenäisten toimintamallien ja urapolkujen kehittämistä, henkilöstön veto- ja pitovoimaan panostamista, sekä tulevaisuuden osaamistarpeiden ennakointia.

YTA:lla työskentelevän henkilöstön osaamisen ja kyvykkyyden kehittämisellä ja ammattitaidon ylläpitämisellä varmistetaan ammattitaitoisen työvoiman saatavuus kaikilla YTA:n alueilla. Osaamisen kehittämisen tulee kattaa kaikki hyvinvointialueiden palveluiden järjestämiseen liittyvät toiminnot sosiaali- ja terveysalasta pelastustoimeen, tukipalveluihin ja strategiseen ohjaamiseen ja johtamiseen.

Laadukas työhön perehdytys, työssä oppiminen, kouluttautumismahdollisuudet, urakehityksen tukeminen sekä johtamiseen ja työyhteisön toimintaan liittyvä osaaminen hyvinvointialueella lisäävät henkilöstön veto- ja pitovoimaa.

Tavoitetila

- YTA:n hyvinvointialueilla työskentelee riittävä määrä osaavaa, ammattitaitoista henkilökuntaa kaikissa ammattiryhmissä
- YTA:n hyvinvointialueiden urapolkumallit tukevat työntekijöiden liikkuvuutta YTA:lla
- YTA:lla on käytössä tarkoituksenmukaiset osaamisen jakamisen mallit

Toimenpiteet

- YTA:n hyvinvointialueet keräävät vuosittain vertailukelpoisen tiedon henkilöstöstään (ml. erityisalojen henkilöstön) osana henkilöstökertomusprosessia. Vertailukelpoisen tiedon saamiseksi hyödynnetään Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT:n määrittelemiä mittareita[10].
- YTA:n hyvinvointialueiden käytössä olevia urapolkumalleja kehitetään yhteneviksi ja liikkuvuutta tukeviksi, KT:n linjaukset huomioiden.
- YTA:lla tällä hetkellä käytössä olevat osaamisen jakamisen mallit kartoitetaan ja niiden vaikuttavuus arvioidaan. Hyviä käytäntöjä kehitetään edelleen.
- Hyvinvointialueet jakavat keskenään toimintamalleja osaamisen kehittämisestä työelämäkaaren eri vaiheissa (esim. harjoittelukäytänteet, ohjausmallit, perehdytysmallit, urapolkuajattelu, osaamisen kehittämisen menetelmien pilotointi, työssä oppimisen käytänteiden systematisointi, kehityskeskusteluprosessit, osaamistarpeiden arviointimallit)
- Hyvinvointialueiden osaamisen kehittämisen yksiköt selvittävät yhdessä mitä henkilöstön koulutuksia kannattaa järjestää YTA-tasoisena ja sopivat käytännön toteuttamisesta. TKKIO-toiminnan osaamisen kehittämiseen liittyvät koulutukset alueilla kartoitetaan.

[10] https://www.kt.fi/henkilostojohtaminen/suositukset/henkilostokertomus

- Jatketaan ja kehitetään ketjulähettitoimintaa alueella
- Luodaan ja jaetaan eri tyyppisten yksikköjen ja toimintojen (käytännönläheisiä) osaamisen mittareita
- Vertaillaan ja tunnistetaan laaja-alaisesti eri ammattiryhmien osaamisen kehittämisen tarpeita

Tavoitteen toteutumisen mittarit

- Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus YTA:n hyvinvointialueilla
- Avoimien toimien osuus suhteessa kokonaistarpeeseen ammattiryhmittäin
- Henkilöstön kokema osaamisen riittävyys (henkilöstökyselyissä)
- Urapolkumallien kattavuus
- Osaamisen jakamisen aktiviteettien määrä ja osallistujien määrä
- Asiakastyytyväisyyden ja potilasturvallisuuden kokemus (NPS-kyselystä)
- Yhteisesti järjestettyjen koulutusten määrä

4.5 Koulutus

Koulutus edistää tiedollista, taidollista tai näkemyksiin liittyvää (esim. kriittinen ajattelu ja arvot) oppimista ja yksilön kehitystä. Koulutus on yksi yliopistollisen sairaalan päätehtävistä.

Koulutuksen kehittämisen ja määrällisen ohjauksen tavoite on turvata osaava työvoima YTA:n toimintayksiköissä. Koulutuksen toteuttaminen edellyttää tiivistä yhteistyötä alueen kaikkien koulutusyksiköiden kanssa.

Koulutus on hyvinvointialueilla osa laajaa strategista kokonaisuutta, joka sisältää kaikkien ammattiryhmien perus-, erikoistumis-, jatko- ja täydennyskoulutuksen ja jonka tavoitteena on myös kehittää osaamista vastaamaan alueellisia tarpeita. Koulutusta kehitetään yhteistyössä yliopiston, ammattikorkeakoulujen ja alueen ammattioppilaitosten kanssa. Yhteistyö oppilaitosten kanssa on tiivistä ja oppilaitoksissa opiskelevat opiskelijat käyvät hyvinvointialueiden yksiköissä työharjoittelussa, oppisopimusjaksoilla tai tekemässä opinnäytetöitä. Erikoislääkärikoulutus on työpaikoilla tapahtuvaa ammatillista jatkokoulutusta. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen[11] mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön ammattitaitoa ja osaamista ylläpitävällä ja kehittävällä täydennyskoulutuksella tulee edistää henkilöstön jatkuvaa ammatillista kehittymistä sekä turvata asiakas- ja potilasturvalliset sekä vaikuttavat, väestön terveyttä ja hyvinvointia edistävät sosiaali- ja terveyspalvelut. Koulutus- ja

[11] Sosiaali- ja terveysministeriön asetus sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutuksesta | 57/2024 | Suomen säädöskokoelma | Finlex https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/saadoskokoelma/2024/57

harjoittelutoiminta hyvinvointialueella kattaa sosiaali- ja terveysalan lisäksi pelastuspalveluihin, tukipalveluihin ja erilaisiin konsernipalveluihin liittyvät alat.

Tavoitetila

- Koulutusyhteistyömahdollisuudet YTA-alueen oppilaitosten kanssa on hyödynnetty täysipainoisesti
- Yhteistyöalueella toteutetaan moniammatillista koulutusyhteistyötä
- Opiskelijoiden harjoittelu yhteistyöalueella on laadukkaasti toteutettua
- Erikoislääkärien ja hammaslääkärien koulutus ja osaamisen kehittäminen yhteistyöalueella on suunnitelmallista ja koulutuksen laatua arvioidaan säännöllisesti
- Pienten henkilöstömäärien erityisalojen koulutuksen ja osaamisen kehittäminen yhteistyöalueella on suunnitelmallista ja koulutuksen laatua arvioidaan säännöllisesti

Toimenpiteet

- Nimetään kullekin YTA:n hyvinvointialueelle koulutuksen kehittämisen vastuuhenkilöitä, jotka yhdessä kartoittavat ja koordinoivat koulutusyhteistyötä oppilaitosten kanssa ja alueiden välillä
- Rakennetaan YTA:n yhteinen koulutussuunnitelma sellaisen koulutuksen osalta, joka ei ole organisaatioriippuvaista ja joka on toteutettavissa etä-/hybridikoulutuksena.
- Suunnitellaan erikoistuvien lääkärien ja hammaslääkärien koulutukset YTA-tasoisesti ja kehitetään koulutussuunnitelmia, jotta lääkärien koulutus toteutuu tarkoituksenmukaisesti sekä keskussairaaloissa, että yliopistollisessa sairaalassa
- Tukeudeutaan pienten henkilöstömäärien erityisalojen täydennyskoulutuksissa kansallisen tason suunnitteluun
- Lisätään ja ylläpidetään koulutushenkilöstön osaamista järjestämällä yhteistä pedagogista ja ohjaajakoulutusta YTA-tasolla
- Pyritään niveltämään opinnäytetyöt aiempaa enemmän osaksi palveluiden kehittämistyötä sosiaalihuollon alalla, perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa sekä pelastustoimessa
- Arvioidaan säännöllisesti opiskelijoiden ohjausta harjoittelun ja koulutuksen laadun varmistamiseksi, ja kehitetään oppimisympäristöjä palautteen pohjalta.
- Tunnistetaan YTA-tasolla vuositason osaamistarvearviointien yhteydessä yhteiset koulutustarpeet
- Jaetaan YTA:n hyvinvointialueiden kesken skaalautuvia koulutuksia (mm. verkkokoulutuksia)

Tavoitteen toteutumisen mittarit

- Koulutusyhteistyön määrä YTA:lla hyvinvointialueiden ja oppilaitosten välillä kasvaa vuosittain

- Pedagogiseen koulutukseen osallistuneen henkilöstön määrä kasvaa vuosittain
- Harjoittelupaikkojen määrä kasvaa
- Opiskelijoiden antama palaute ohjauksesta ja oppimisympäristöstä on kiitettävää

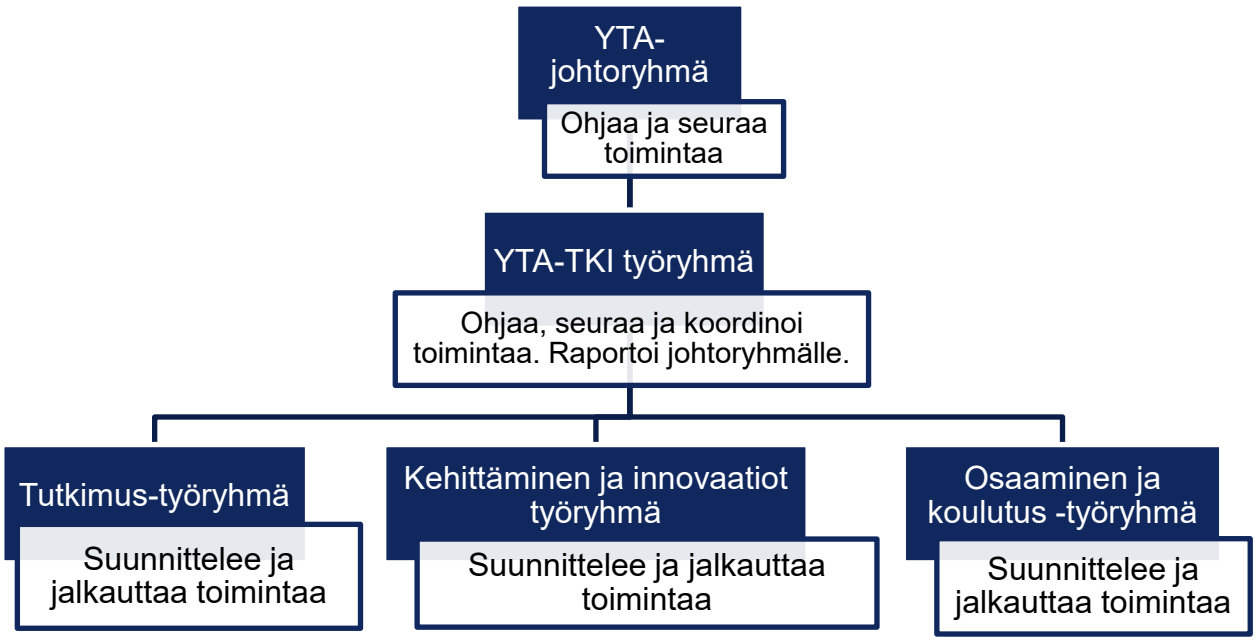
5 TKKIO-toiminnan rakenne, toteutus ja seuranta

Sisä-Suomen YTA:n TKKIO-yhteistyön strateginen ohjelma ohjaa alueellista toimintaa kohti yhteisiä tavoitteita. Sen toimeenpanoon tarvitaan selkeä työnjako, vastuunjako ja resurssien kohdentaminen tekemiseen. Toimeenpano edellyttää systemaattista johtamista, selkeitä päätöksentekorakenteita ja vahvaa sitoutumista alueellisella ja organisaatioiden tasolla.

TKKIO-toiminnan ohjaavana rakenteena toimii yhteistoiminta-alueen johtoryhmä, joka perusti syksyllä 2023 alaisuuteensa TKI-alatyöryhmän. TKI-alatyöryhmä raportoi toiminnasta johtoryhmälle ja ohjaa, seuraa sekä koordinoi osaltaan operatiivista yhteistyötä alueilla.

Strategisen TKKIO-yhteistyöohjelman toimeenpanoa varten YTA TKI-työryhmän alaisuuteen perustetaan kolme työryhmää, jotka ovat

- Tutkimus-työryhmä
- Kehittäminen ja innovaatiot -työryhmä
- Osaamisen ja koulutuksen -työryhmä

Kuva 1. YTA:n TKKIO-toiminnan yhteistyön perusrakenne

Hyvinvointialueet nimeävät valtuustokausittain kuhunkin työryhmään kaksi edustajaa per alue. Työryhmien jäsenet valitsevat keskuudestaan ryhmän puheenjohtajan, joka vastaa ryhmän kokousten koolle kutsumisesta ja ryhmän toiminnan raportoinnista TKI-alatyöryhmälle. Puheenjohtaja voi vaihtua kauden aikana. Työryhmät kutsuvat työhön mukaan eri vaiheissa ne tarpeelliset asiantuntijat, joita kokonaisuuksien suunnittelu ja toimeenpano edellyttää.

Työryhmien ensimmäisenä tehtävänä vuoden 2026 alusta lähtien on tämän TKKIO-strategisen ohjelman toimeenpanosuunnitelman laatiminen omalta osa-alueeltaan. Suunnitelmissa konkretisoidaan strategisen ohjelman toimenpiteiden toteuttaminen, aikataulut, vastuutahot ja toteutuksessa tarvittavat resurssit. Toimeenpanosuunnitelmat laaditaan laajasti osapuolia kuullen ja käytettävissä olevat resurssit huomioiden. YTA:n johtoryhmä hyväksyy valmiit toimeenpanosuunnitelmat ennen niiden toteutuksen käynnistämistä. TKKIO-ohjelman toimeenpanossa edistettäviin asioihin haetaan tapauskohtaisesti aina toiminnasta vastaavan johtajan puolto, jotta ohjelman puitteissa suunnitellut toimintatavat ja uudistukset siirtyvät sujuvasti käytäntöön.

YTA:n hyvinvointialueet huolehtivat oman alueensa osalta resursoinnin TKKIO-yhteistyön toteuttamiseen mahdollisuuksiensa mukaisesti. Toimintaan haetaan yhteistyössä myös ulkoista rahoitusta kansallisista ja kansainvälisistä rahoituslähteistä.

Strategisen ohjelmatyön etenemistä seurataan ja arvioidaan ensisijaisesti YTA:n TKI-alatyöryhmässä, joka kokoontuu neljä kertaa vuodessa. Työryhmä raportoi työn tilannekuvan YTA-johtoryhmälle 1–2 kertaa vuodessa. Ohjelman ja sen toimeenpanosuunnitelmien päivitystarvetta arvioidaan vuosittain työryhmässä. Työryhmä vastaa myös strategisen ohjelman päivitystyöstä valtuustokausittain.